

Redaktora vārdi

Vienprātību ikdienā!

Tauta ir nobalsojusi un nepārprotami paudusi gribu. Īpaši Dundagas novadā — 99,12% pret otru valsts valodu. Taču skaidrs, ka nav vietas nedz uzvaras liksmībai, nedz pazudinošam Lāčplēša snaudam.

Trešās atmodas laikā līdz ar Ievu Akurateri dziedājām lūgšanu ar Leonīda Breikša vārdiem: dod mums vienprātību, Tēvs! Tā vien šķiet, ka spējam būt vienprātīgi, diemžēl — tikai lielu lūzumu brīžos, tad, kad patiesi draudi jau kā ūdens smeļas mutē. Nez kur vienotais prāts izčib, līdzko briesmas mazinās.

Kā mums vajadzētu vienprātību! Saprotams, ne jau tā, ka nevienam nedrīkstētu būt savu domu, bet gan — vienotību galvenajās lietās. Sākt no tā, ka neizkaisīt savu spēku, plēšoties pašlabuma un pašlepnuma dēļ. Pirms meklēt vainu citos, vispirms pajautāt sev: vai paši ar savu šķeltniecību neļeam ūdeni un tumsas spēku dzirnavām?

Tas laikam ir visgrūtāk — būt vienotiem diendienā. Bet vai tas nav mūsu skaitliski mazās tautas ceļš un glābiņš?

Alnis Auziņš

Kā gribas aizbraukt tālu, tālu...

18. II Kolkā un Mazirbē rādīja režisora Jura Poškus jauno filmu *Kolka Cool*, pulcējot pārpildītas zāles abos tautas namos. Tas saprotams, jo daudz filmas kadru uzņemti šajās vietās, kā arī Dundagā. Taču — vai filma par mums?

No telefona sarunas ar filmas autoru Juri Poškus

Režisors atklāj, ka pirms filmēšanas radošā grupa lūkojusi iepazīt mūsu pusi, iedziļināties ļaužu ikdienā un pat runas veidā, lai to paustu filmā. Reizē Juri Poškus atzīst, ka filma nav tieši par Kolku, bet drīzāk par Latvijas laukiem kā tādiem.

Filmas autori lenti iecerējuši kā ironisku komēdiju, pat kā dzīvi apliecinošu jautru gabalu, un vēl — kā stāstu par mīlestību, kas ir atbilde uz dzīves nejēdzībām. Katrā ziņā filma nav domāta kā sociāli ass darbs, gluži otrādi, filmas radošā komanda esot centusies šādas interpretācijas iespēju mazināt. Šim nolūkam kalpo arī melnbaltais kadrs, lai notuētu sociālo pusi, bet izceltu dabas vidi. Režisors uzsver, ka latviešu tautai piemīt tieksme skatīties uz dzīvi no ciešanu puses un pat tās glorificēt. Vaicāts par publikas vērtējumu, režisors bilst, ka līdz 30 gadus vecie skatītāji uztver *Kolka Cool* kā komēdiju (tātad stipri uz to pusi, kā iecerējuši autori. — A.A.), bet četrdesmitgadīgie un vecāki — kā traģēdiju.

Vēl jaunā lente ietver vēstījumu par 25–30

gadus vecu — īstenībā vēl gluži jaunu — cilvēku krīzi, trauksmes izjūtām, kā arī atspoguļo savdabīgas matriarhāta izpausmes — nepilnas ģimenes modeli bez tēva.

Juris Poškus arī atklāj, ka filma vēl savā ziņā iecerēta neierasti, atšķirīgi latviešu spēlfilmu lielākajai daļai, proti, aktieru spēlētie varoņi tajā sazinās nevis agrāk pieņemtā piepaceltajā skatuves runas manierē, bet gan ikdienišķās intonācijās, kas tuvinātas vai pat pilnībā atbilst *reālajai dzīvei*. (Es neiebilstu pret runu *kā dzīvē*, bet pret to, ka nespēju saklausīt. Un vietām nevarēja dzirdēt. — A. A.)

Režisors sūta lielu pateicību visiem Dundagas novada ļaudīm, kas visādi atbalstījuši un nākuši pretī filmas uzņemšanas grupai. Īpašs paldies Dundagas mākoņiem, kas arī iemūžināti šajā filmā.

Šo rindiņu autora viedoklis

Filmu der noskatīties vairāku iemeslu dēļ. Tāpēc, ka pašu kultūras dzīves norises būtu jāzina, tāpēc, ka gluži katru dienu mūsu pusē filmas neuzņem, un tāpēc, lai salīdzinātu dažādus redzējumus. Uzsveru, ka mans skatījums nav patiesība pēdējā instancē un ka es

noteikti cīnu darbu, kas ieguldīts filmas tapšanā.

Varbūt pie vainas mans piecdesmitgadnieka skatījums uz lietām un parādībām, bet tas krietni atšķiras no filmas autora iecerētā. Manuprāt, filmas būtība izsakāma dzērājdziesmas vārdiem: kā gribas dzīvot... kā gribas mīlēt... kā gribas aizbraukt tālu, tālu... Kādas nelielas apdzīvotas vietas (tiklab Bēnes, Apes vai Ugāles) jauniešu bariņš filmas 90 minūtēs nezina, ko iesākt ar savu dzīvi. Garlaicība, bezcerība, ko pastiprina melnbaltais kadrs, filmas lēnīgais, jā, monotonais plūdums, bet zemdegās — protams, tā jau ir mana iztēle — varoņu vēlme izrauties un varbūt pat nojausma, ka aizbraukšana «tālu, tālu» var arī nenotikt. Ikdienas padzerstīšanās un pabraukšanās ar spēkratiem, drusku sīkais huligānisms. Un tā līdz beigām.

Pēc filmas parādīšanas Berlīnē kāds dāņu kolēģis mūsu režisoram teicis, ka tas varētu būt vēstījums par viņiem un teju jebkuru vietu Eiropas laukos, bet kolēģe no Nigērijas bildusi, ka stāsts varētu būt arī par viņiem...

Jā, darbs visdrīzāk nav par Kolku. Nosaukums *Kolka Cool* (cool aptuvenā tulkojumā no angļu mēles — *vēsi, mierīgi, nosvērti, nekaunīgi, forši*) tomēr drīzāk šķiet kā pašmērķīga vārdu spēle bez dziļāka seguma, bet publika tautas nama zālē tik dzīvi uz ekrāna notikumiem atsaucās tāpēc, ka bieži vien kadros pazibēja paša vai kaimiņa seja, pazīstama vieta — ēkas stūris, grantētais lielceļš, degvielas uzpildes stacija...

Un tomēr... Filma, kaut daļēji, šķiet par mums. Uzzinot režisora ieceri, jāsecina — drīzāk negribēti. Dikti jau netik klāstīt tādus onkuļa spriedumus, bet es filmā saskatu dokumentētu vienas jaunu ļaužu daļas dzīves bežu stāstu. Kā mēdz Kurzemē teikt, želuma gals. Starp citu, tādus stāstus kopš neatkarības sākumgadiem diemžēl var sastapt, cik uziet, nekas īpaši nemainās. Tagad tas ir nofilmēts. Filmai ir atvērtas beigas — no protams, ka tā tas viss apmēram arī turpināsies.

Man redzētais atstāja dalītas jūtas. Iespējams, vienu tādu lenti mums vajag. Kaut vai kā pretsvaru pašplaģiātiem, ko pēdējos gados saražojuši reiz bijuši meistari. Vai kā pavājamajam grāvējam *Rīgas sargi* atšķirīgu darbu. Filma šķiet tīšām taisīta savā ziņā bez dramaturģijas. Kaut arī tā nav domāta, mani neatstāja sajūta, ka «pirmā cēliena bise trešajā neizšauj», proti, sākumkadros varoņu

apspēlētā miršana, apmēram tā: «Vai tu mani tā mīli, ka būtu gatavs par mani nomirt?» (gandrīz vai vienīgais mēģinājums filmas nosaukumu sasaistīt ar *nāvīgo* Kolku) beigās neizpaužas kā gluži loģisks iznākums, piemēram, galvenajam varonim Andžam nositoties ar automašīnu...

Nepiekrītu skatītāju domai, ka šis darbs daudzinās Kolku. Labi zināms, kas patiesi Kolku teic: pūtēji un koklētājas, jauktais koris un *Laula*, ekoskola un ekogaismas... Šīs filmas dēļ kādu laiku Kolkas vārdu locīs. Vienreiz noskatīties to var. Jautājums, ko sākotnēji biju nodomājis kopsavilkumā uzrakstīt: vai tad, ja atspoguļo nepievilcīgu, padrūmu dzīves pusi, ar to vien gana mākslas darbam? Taču — ja filma iecerēta kā jautrs un dzīvi apliecinošs gabals?! Nu jā... Ļoti iespējams, ka neprotu slēgt šo darbu ar pareizo atslēgu, ka nesaklausu ironiju un neizjūtu mīlestības pārveidojošo spēku. Tomēr esmu pārliecināts, ka filma atstāj ļoti plašas, varbūt — pārāk plašas un no tās autoru iecerēm stipri attālas iztulkošanas iespējas.

Alnis Auziņš

Studijas FA Filma publicitātes foto

Kolkā un Dundagā

3. III plkst. 15.00 Kolkas tautas namā pulcējas visi pozitīvie, atklātie, radošie, lai apspriestu kustības *PAR!* sadarbības modeli. Pirmoreiz tikāmie pirms mēneša Dundagas pilī. Esam apdomājuši statūtu projektu un katrs savu nostādni. Lūgums braukt gribētājiem līdz 28. II pa tālruni 29180726 pie teikties Alnim — gan tiem, kam ir savi rati, gan tiem, kam to nav.

3., 10. un 17. III plkst. 10.00 Dundagas pilī sacensības zolitē.

4. III plkst. 14.00 pilī Aivas Birbeles komēdija *Tāda es esmu* ar Zani Daudziņu galvenajā lomā.

10. III plkst. 18.00 Kolkas tautas namā novada talantu koncerts Viss nāk un aiziet tātūmā... No plkst. 16.00 maza zālē kafejnīca *Jaunliepas*. Plkst. 22.00 ballīte ar Kolkas un Dundagas apvienoto *blici*. Ieeja uz koncertu: Ls 2,00, uz balli — tikpat, bet, ja uz abiem kopā, tad Ls 3,00.

17. III plkst. 18.00 tas pats koncerts Dundagā. Plkst. 21.00 balli spēlē Vīgars un Vladimirs no Rīgas. Biļešu cenas uz mata kā Kolkā.

Lauzīsim galvas dotajā virzienā!

Tiekas uzņēmēji

7. II pilī novada uzņēmējus uz kārtējo tikšanos aicināja izpilddirektors Mareks Griciks.

Tajā ļoti būtiska mūsu uzņēmējiem bija iespēja uz klausīt Talsu komersantu kluba pārstāvjus, kā arī pašiem saprast, ko lietas labā darīt tālāk. Par guvumu stāsta IK *Roderts* pārstāvis Ansis Roderts, kas bija aicinājis uz Dundagu Talsu komersantu klubu, un SIA *Kolkasrags* izpilddirektors Jānis Dambītis.

A. Roderts: «Pēc šīs uzņēmēju sanāksmes man radās vīzija, kā mēs — es jau sevi vairs īsti nepieskaitu pie uzņēmējiem! — varētu organizēties. Talsu komersantu klubs ir lieli malači, labs paraugs mums. Starp viņiem ir cilvēki, kas saprot, ka dodot var vairāk iegūt,

nekā tikai ņemot. Lai savā novadā izveidotu uzņēmēju klubu, ir jāiegulda laiks, bet tas atmaksājas vērtībās, kuras nemaz nevar novērtēt. Ļoti ceru, ka arī pie mums atradīsies uzņēmēji, arī kāds ar lielu apgrozījumu, kas sapratīs, ko patiesībā var iegūt, ieguldot nedaudz sava laika sadarbībā un novada attīstībā.

Sanāksmē izplānojām, ka paši rīkosim tikšanos pie dažādiem uzņēmējiem, un nākamā būs *Pītagos*. Ceru, ka tas ir sākums tam, ko varētu panākt, pulcinot biznesa cilvēkus. Es saskatu, ka nākotnē uzņēmējiem ir jādibina

biedrība jeb klubs. Tam pa visiem jānoalgo viens labs izpilddirektors, kas ne tikai plānotu tikšanās, informētu uzņēmējus un veiktu citus biedrības uzturēšanas darbus, bet paveiktu arī to, ko pat talsinieki vēl nav spējuši, — veicinātu uzņēmēju attīstību. Manuprāt, ļoti labi varētu sadarboties Attīstības un plānošanas nodaļa, lauku attīstības speciālists un uzņēmēju biedrība — topošais klubs.

Savulaik grāmatvedības pakalpojumus man sniedza Lauku konsultāciju biroja darbiniece Aiva Einštāle. Viņa, mani labi pazīstot, ieteica, kādās programmās piedalīties, kā arī neliedza vajadzīgo palīdzību, lai es varētu sagatavot un iesniegt dokumentus. Mūsu sadarbības veiksmes noslēpums bija tas, ka viņa, būdama laba speciāliste, spēja programmas atklāt man atbilstošā veidā.

To, ko nupat ir uzsākuši Talsu komersantu klubā, vajadzētu paveikt arī mums savā novadā».

J. Dambītis: «Paldies Marekam, kas turpinā darboties Dundagas uzņēmēju kluba idejas labad un bija pulcējis uzņēmējus! Sevišķi vērtīga bija Talsu komersantu kluba prezentācija, idejas un labās prakses piemēri. Arī Talsos sākotnējā izveides ierosme nāca no pašvaldības. Tikšanās iezīmēja uzņēmēju kopējās intereses un vajadzības: Dundagas novada attīstības plāna aktualitāti, nosakot prioritārās nozares, regulāru informāciju par darbiem un iecerēm pašvaldībā. Tāpat svarīgi uzlabot vēl vairākas jomas mūsu novadā: savstarpējo saziņu ar uzņēmējiem, infrastruktūru, drošību un dzīves kvalitāti, kā arī darbu ar jauniešiem. Viņus vajadzētu ieinteresēt un iesaistīt, lai veidotu perspektīvu. Priecēja tas, ka Talsu komersantu klubs tiešām daudz ko ir īstenojis un ka šiem uzņēmējiem ir gaišs skats uz nākotni».

Sagatavoja Diāna Siliņa

Samērā īsas ziņas

Dundagas bibliotēkā

Ziemassvētku loterijā *Labākās Bērnu un jauniešu žūrijas bibliotēkas* bibliotēka saņēmusi grāmatu dāvinājumu no zvērinātu advokātu biroja *Borenius advokātu birojs* un izdevniecības *Liels un Mazs*. Paldies!

Līdz 9. III aicinām iepazīties ar Paula Stradiņa medicīnas vēstures muzeja veidoto ceļojošo izstādi *Atkarības*, ko veido 14 lielformāta planšetes par alkoholu un narkotiskajām vielām un to negatīvo ietekmi uz cilvēka organismu. Izstāde papildināta ar literatūru no mūsu bibliotēkas krājuma.

Ruta Emerberga

Kaļķu bibliotēkā

No 8. II līdz mēneša vidum bija skatāma tematiskā izstāde *Zaļā aptieka*. Izstādes materiāli — no bibliotēkas fonda.

Velga Rozenberga

17. II Attīstības un plānošanas nodaļā Ziemeļkurzemes biznesa asociācijas biedru kopsapulce izskatīja Ziemeļkurzemes partnerības stratēģijas grozījumus un apstiprināja plānu, kādiem mērķiem varēs izlietot Lauku un Zivju fonda līdzekļus.

Gunta Abaja

Bērnudārzā Kurzemīte

21. II Kurzemīte pēc UNESCO aicinājuma svinēja Dzimtās valodas dienu, un bērni skatījās latviešu multiplikācijas filmas.

Ilona Onzule

No 20. līdz 24. II vidusskolas audzēkņi zinātniskās pētniecības darbu nedēļā pētīja arodus. 20. II skolēnus ar novadā pārstāvētajām profesijām iepazīstināja Attīstības un plānošanas nodaļas darbinieki. Vēlāk 8.b klases skolēni šajā nodaļā iepazīnās ar kartogrāfa darbu.

Lauris Laicāns

Mūsu novads — Balttour 2012

No 10. līdz 12. II Ķīpsalas hallē līdztekus ar Talsu, Rojas un Mērsraga novadu Dundagas novads bija pārstāvēts Kurzemes tūrisma asociācijas kopējā stendā ar vienotu devīzi *Ražots Kurzemē*.

Atkal veiksmīgi par sevi atgādinājām lielākajā tūrisma gadatirgū Baltijā. Paldies Kurzemes tūrisma asociācijai un īpaši Talsu Tūrisma informācijas centra (TIC) meitenēm par šefību. Kurzemniekus pārstāvēja dažādi uzņēmēji, tostarp arī mūsu Dins Derkevics ar savas Pāces vilnas fabrikas ražojumiem.

Par novada tūrisma iespējām vēstīja ceļveži, kuros Dundaga ir kopā ar Kolku, Roju un Mērsragu, tāpat *Slīteres Nacionālā Parka Ziņas Ceļotājiem 2012*. Talsu TIC vadītāja Inese Roze izdalāja interesentiem informatīvo materiālu apkopojumu. Šādu pasākumu īstie augļi gan ienākas un top redzami vēlāk.

Alanda Pūliņa, Dundagas TIC vadītāja

• *Dundagas TIC vadītāja Alanda Pūliņa ģērbusies zili zaļās jeb jūras un mežu krāsās drānās.*

Jūras ērglis — gada putns

Latvijas Ornitoloģijas biedrība (LOB) par 2012. gada putnu ir izvēlējusies jūras ērgli *Haliaeetus albicilla*.

Ar akcijas palīdzību LOB cer uzzināt vairāk par šīs plēsīgo putnu sugas izplatību Latvijā, tādēļ aicina dabas draugus ziņot par atrastām jūras ērgļu ligzdām portālā www.dabasdati.lv, jo tikai laikus atklātām ligzdošanas vietām ir iespējams nodrošināt atbilstošu aizsardzību.

Jūras ērglis ir lielākais Latvijā ligzdojošais plēsīgais putns. Pieaugušiem ērgļiem raksturīgs gaiši brūns spalvu tērps un balta aste,

gados ir piedzīvojis lielas pārmaiņas. Vēl pagājušā gadsimta 60. gados jūras ērglis kā ligzdotājs pie mums bija izzudis, bet kopš 70. gadu sākuma, kad atkal atrasta apdzīvota ligzda, tā skaits, pateicoties stingrajiem aizsardzības pasākumiem, ir audzis. Pašlaik Latvijā ligzdo gandrīz simts jūras ērgļu pāru, un līdz ar to 2012. gada putnu var uzskatīt par vienu no nedaudzajiem putnu aizsardzības veiksmes stāstiem.

Jāņa Ūzes foto

savukārt jaunie putni līdz piecu gadu vecumam nomaina vairākus brūni raibus spalvu tērpus. Jūras ērgļu skaits Latvijā pēdējo 100

Jūras ērgli Latvijā ligzdo mežos, galvenokārt pie dažādiem ar zivīm un ūdensputniem bagātiem ūdeņiem — ezeriem, zivju dīķiem,

upēm, arī jūras piekrastē. Kurzemē vien ligzdo vairāk nekā puse no visiem Latvijas jūras ērgļiem, savukārt Slīteres nacionālā parka teritorijā mājvietu atradusi viena jūras ērgļu ģimene.

Ligzdu ērgļi būvē lielu un resnu koku galotnes daļā, tajā parasti izaug viens līdz divi mazuļi, retos gadījumos — trīs. Jūras ērgļi pārtiek no zivīm, putniem, nelieliem zvēriem, ziemas laikā — arī no maitas. Atsevišķi pāri var specializēties uz noteiktu barības objektu grupu, piemēram, medīt galveno kārt baltos stārķus vai dzērves.

Gada putna akcijas laikā LOB aicina meža nozares darbiniekus un citus dabas draugus ziņot par atrastām jūras ērgļu ligzdām un arī par pamanītiem putniem un savus novērojumus reģistrēt portālā www.dabasdati.lv. Aicinām arī sekot līdzi jaunumiem projektā *Ērgļi pāri robežām*. Šo Igaunijas un Latvijas prog-

rammas finansēto projektu īsteno Latvijas Dabas fonds sadarbībā ar Igaunijas Ornitoloģijas biedrību. Jau februāra otrā pusē pie jūras ērgļu ligzdām Latvijā un Igaunijā būs izvietotas kameras, kas interneta tiešraidēs ļaus sekot līdzi ērgļu ģimenes dzīvei.

Gada putna akciju LOB rīko jau septiņpadsmito reizi. Iepriekš par gada putniem izvēlēti: grieze (1996), vakarlēpis (1997), zaļā vārna (1998), mazais ērglis (1999), ķīvīte (2000), ūpis (2001), lielais ķīris (2002), rubenis (2003), baltais stārķis (2004), ziemeļu gulbis (2005), lauka piekūns (2006), melnā dzilna (2007), melnais stārķis (2008), jūraskrauklis (2009), mednis (2010) un meža pūce (2011).

Vairāk ziņu var sniegt akcijas *Gada putns* koordinators, Latvijas Dabas fonda projekta *Ērgļi pāri robežām* vadītājs Jānis Ūze, tālr. 29192799, e-pasts: janis.kuze@ldf.lv

Jānis Ūze un Helmutis Hofmanis

Jaunās putnu pētnieces

11. II Jauno ornitologu skolā, ko rīko Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultāte un Latvijas Ornitoloģijas biedrība, mācības uzsākušas Dundagas vidusskolas 6. klases skolnieces Paula Skaidiņa un Elīza Ozoliņa.

Kāpēc šāda izvēle? Paula un Elīza atzīst, ka viņām patīk putni. Paula pastāsta, ka viņas mamma ir mežsardze un agrāk meitene bieži viņai tikusi līdzi uz mežu. Tagad ir vairāk jāmacās un pastaigām mežā laika atliek mazāk. Paulai šķiet, ka mežā ir daudz kā interesanta. Elīza piebilst, ka viņu saista putnu balsis. Būtu labi spārnotos draugus pēc tām atpazīt. Vēl viņai aizraujoša liekas iespēja iemācīties putnus piesaukt, atdarinot to balsis.

Meitenēm pirmā nodarbība ir patikusi. Tajā vadītāji Inga un Oskars rādījuši priekšstādi par zīlītēm un dzeņveidīgajiem putniem, kā tos atšķirt pēc izskata un balss. Ar ko, piemēram, dižraibais dzenis atšķiras no citiem dzeņveidīgajiem? Abas meitenes, vie-

na otru papildinot, atbild — šim putnam ir balti lodziņi uz melniem spārniem, melnās līnijas no dižraibā dzeņa melnās galvas virsas ir savienotas ar balto galvas daļu. Tas raksturīgs tikai dižraibajam dzenim. Skolnieces paziņo, ka ir uzdots jau pirmais mājas darbs: jānostaigā 3 km pa mežu un jānosaka pazīmes, kas liecina, ka tur kāds no dzeņveidīgajiem putniem kādu laiku dzīvojis. Priekšstādē meitenes uzzinājušas, kā to noteikt. Elīza jau min piemērus par melno dzilnu un dižraibo dzeni. Melnā dzilna pie stumbra izkaļ kārtīgus caurumus, bet čiekuri, no kuriem sēklas ēdis dižraibais dzenis, izskatās tā, it kā tiem būtu pārbraukusi pāri mašīna. Vāvere no čiekura sēklas ēd pavisam citādi. Paula priecīgi pavēsta, ka pavašara pusē solīts gulēt teltīs, vērot putnus un mācīties tos apgredzenot.

Nākamajā nodarbībā klasesbiedrenēm piebiedrosies arī Marta Freimute.

Diāna Siliņa

Ne no maizes vien

Vairāk skaidrības, brīvības un dzīvības

Kristiešiem sākas gavēņa laiks. Ko gavēnis nozīmē kristīgajā tradīcijā? Kādus jaunus apvāršņus tas var pavērt cilvēkam? To jautāju mācītājam un trim dažādu konfesi-ju pārstāvjiem no Dundagas. Lai tas mūs rosina uz pārdomām un iedvesmo!

... labāk saprast Dieva sapni par mūsu dzīvi

Dundagas luterāņu draudzes mācītājs Armands Klāvs

— Lūdzu, iepazīstinī ar gavēni kristīgajā tradīcijā! Kad un kā tas sācies?

— Daudzi nemaz nezina, ka vārda «gavēt» senākā nozīme ir *izturēties ar cieņu un godbijību, būt labvēlīgam, godbijīgi klusēt*. Pirms 2000 gadiem gavēšana jau bija ierasta prakse, un arī kristīgās baznīcas tradīcijā gavēnis ir bijis ticības dzīves neatņemama sastāvdaļa. Gavēja pirms lielajiem baznīcas svētkiem

Skaidība, alkatība, bailes, lepnība, dusmas ir dvēseles nāvīgie ienaidnieki. Varbūt no tiem var pagavēt, rīkojoties dāsni, drosmīgi, pazemīgi, pacietīgi?

(Ziemassvētki, Lieldienas u.c.), gavēja pirms kristībām, gavēja pirms pieņemt nozīmīgus lēmumus, gavēja kritiskos dzīves brīžos, gavēja divas reizes nedēļā — trešdienās, pieminot Jūdas nodevību, piektdienās — Kristus ciešanas, gavēja, lai uzvarētu savus netikumus, gavēja pat veselības uzlabošanai. Gavēja tiešām daudz. Vieglāk būtu pateikt, kad to nedarīja. Negavēja tad, kad baznīcā svinēja svētkus, pēc Lieldienām, līdz Vasarsvētkiem, svētdienās. Kāda no katoļu svētajām pat mācīja: «Kad svinēt, tad svinēt [pa īstam], kad gavēt, tad gavēt [pa īstam]!» Svinēt un gavēt — vienas dievkalpošanas divas puses.

— Kāda ir gavēņa būtība?

— Interesanti, ka gavēnis reti kad bijusi individuāla «padarīšana», to parasti praktizēja kopībā. Gavēja visa baznīca kopumā, gavēja draudzes, gavēja kādā nodomā ieinteresētie. Ja nekā citādi, tad vismaz saziņā ar savu mācītāju. Kopā acīmredzot vienmēr ir bijis jautrāk. Un drošāk.

Ja kādam izrādām savu cieņu vai labvēlību, tad vienmēr reizē arī no kaut kā atsakāmies. Nekad taču neteiksim: «Man nav laika!» tam, kam vēlamies parādīt, cik ļoti viņu mīlam. Mēs skaļi nežāvēsimies, nepūtīsim burbuļus, nekasīsim sānus, nerunāsim visu, kas ienāk prātā... Mēs sevi ierobežosim. Atsa-cīsimies no visa traucējošā — gan ārēji, gan iekšēji. Godbijīgi klusēsīm un klausīsīmes, lai pamanītu visu nepieciešamo. Tāpat var skaidrot arī kristīgu gavēni. Mēs vēlamies labāk saprast Dieva sapni par mūsu dzīvi. Tāpēc pievērsām tam vairāk uzmanību, bet traucējošo ierobežojam.

Lieldienu gavēnis sākas ar Pelnu trešdienu un ilgst 40 dienas. Tradicionāli tas ietver atsacīšanos no gaļas uzturā, no cukura, alkohola utt. Tāpat izvairās no trokšņainas izklaides, bezjēdzīgi pavadīta laika. Baznīcā nesvin laulības, kristības, tās pārceļ pēc svētkiem. Īpaša ir nedēļa pirms Lieldienām, Kļusā jeb Kristus Ciešanu nedēļa, kas ir veltīta Jēzus dzīves notikumiem pirms viņa nāves.

Kā pareizi gavēt? Avilas Terēze ir sacījusi: «Esi draudzīgs pret savu ķermeni tā, lai tavai dvēselei būtu prieks tajā mājot». Nevajag sākt uzreiz ar visām 40 dienām «uz maizes un ūdens». Labāk ir sākt ar kaut ko nedaudz vai uz nepilnu dienu, bet tā, lai dvēsele priecājas. Novērtējot iegūto pieredzi, nākamajā gadā var spert kādu soli tālāk. Gavēnim ir jāatnes vairāk skaidrības, brīvības un dzīvības.

Mūsdienu sarežģītā pasaule izaicina kristiešus būt radošiem, domājot par gavēni. Vai tam, kas pārlieku daudz strādā, nevajadzētu darbus ierobežot tā, lai varētu vairāk izgulēties? Vai tam, kas divas un vairāk stundas ik dienas pavada pie TV zilā ekrāna, nevajadzētu savu tālrādi uz gavēņa laiku aiznest savam «ienaidniekam»? Ignorēt skaļus *tingeltangelus*? Izvairīties no runām, kurās pazemina

cilvēku cieņu? Vienkārši pastaigāties svaigā gaisā? Skaidība, alkatība, bailes, lepnība, dusmas ir dvēseles nāvīgie ienaidnieki. Varbūt no tiem var pagavēt, rīkojoties dāsni, drosmīgi, pazemīgi? Lai dvēsele dzīvo!

— Kā praktizē gavēni?

— Pareizticīgā gavēnis būs visvairāk reglamentētais. Viņam vairākas reizes gadā būs jāgavē, pilnībā atturoties no dzīvnieku gaļas uzturā, tāpat nelietojot arī zivis, olas, cukuru, eļļu, alkoholu. Līdzīgi būs jādara arī kato-lim. Luterānim būs lielāka brīvība izvēlei; iespējams, ka viņš pie sautētiem kāpostiņiem bez sirdsapziņas pārmetumiem uzcepinās arī

kādu gaļas šķēli, bet tad viņš, pilns pateicības par šādu brīvību, steigšus ķersies studēt Mazo katehismu. Gavē arī harizmātiskās draudzes, rīkojot lūgšanu naktis.

— Vairāk ir zināms par gavēni pirms Lieldienām. Bet pirms Ziemassvētkiem?

— Adventa laiku var saukt arī par «priecīgo, gaišo gavēni», tas palīdz sagatavoties Kristus piedzimšanas svētkiem. Kad Adventa vainagā vienu pēc otras iededzina četras sveces, vairāk gaismas vajadzētu būt arī dvēselē. Lieldienu gavēni vairāk uzmanības pievērš grēka realitātei, padziļina izprat-

Tā vai citādi — gavē tie, kas vēlas ar lielāku godbijību tu-voties Dievam.

ni par Kristus krustu. Šie abi ir nozīmīgākie svētki baznīcas gadā. Līdztekus tiem, protams, gavē arī cauru gadu ikviens, kas ik svētdienu apmeklē dievkalpojumu. Mūsu senči to ir piekopusī, sestdienas vakarā sakopjot māju, pirtī nomazgājoties un iekšēji sevi izmeklējot, laikus aizejot gulēt un priecīgi pamostoties, lai svinētu svētdienu.

— Vai jāņem vērā kādi tīri medicīniski apsvērumi? Un ko nozīmē beigt gavēt?

— Gavējot cenšamies pieaugt cieņā un godbijībā pret Radītāju, un tas ietver arī to, ka rūpējamies par vienu Viņa meistardarbu — savu ķermeni. Ja gavējot mums būs jāraizējas par to, kā tas ietekmēs mūsu ķerme-

Svinēt un gavēt — vienas dievkalpošanas divas puses.

ni, tad tā ir droša pazīme, ka ir jāiet un jāap-runājas ar ģimenes ārstu. Ja ievēro saprātīgu pakāpeniskumu, nekādas problēmas nebūs.

Pirmslieldienu gavēnis noslēdzas ar dievkalpojumu Lieldienās. Varbūt kādam gavēņa laikā iegūtā skaidrība, miers vai brīvība būs iepatikusies un negribēsies atgriezties pie iepriekšējiem ieradumiem. Tad jāizvērtē, vai, teiksim, nebūtu labāk «televizoru atstāt pie ienaidnieka»...

— Vai ir kādi izplatīti maldī?

— Maldīšanās mēdz būt varen dziļa. Lūk, viens piemērs. Aiziet katolis piektdienā uz tirgu, dikti gribas gaļu, bet nedrīkst, piektdiena taču! Ilgi un rūpīgi nopētījis kādu visu, apdomājis, ka pēc divām dienām tas būs jāšūdz kā grēks savam priesterim, viņš pārdevējam beidzot saka: «Lūdzu, nosveriet

man šo zivi!» «Kāda gan tā zivs», pārsteigts iebilst pārdevējs, «ja tā ir vista?!» «Neviens jums neprasa», aizkaitināts sauc pircējs, «kā šo zivi sauc! Tas, kā viņu sauc, ir šīs zivs personīgā lieta».

— Dievkalpojumos liturģijā dzirdam ap-mēram šādu lūgšanu: «Caur miesas gavēša-nu Tu apspied grēku». Vai nevar būt tā, ka gavēšanā tieši kārdinājums parādās vēl spilgtāk? Ko tad? Vēl stiprāk lūgties? Iet uz privāto grēksūdzi pie mācītāja?

— Ja tas, ko tu minēji, palīdz Dievu mīlēt vairāk — no visas sirds un dvēseles, ar visu savu spēku, ar visu būtību, to vajag darīt. Tāda iespēja ir. Un ir arī citas. Ja nepalīdz, tad nejaucieties, *tā ir šīs zivs personīgā lieta*.

— Vai vari dalīties no pašā pieredzes?

— Varu. Pastāstīt, kā nevajag gavēt. Mani kristīja Lieldienās, pirms tam pa ausu galam dzirdēju, ka esot tāds 40 dienu gavēnis. Nodomāju, ka vajag nopietni sagatavoties kristībām. Pirmajā gavēņa dienā pārtraucu ēst principā. Dzēru vienīgi ūdeni. Pirmās trīs dienas domāju tikai un vienīgi par ēšanu. Sapņos redzēju kūpinātas vistas pa debesīm lidojam. Saasinājās smaržas sajūta uz ēdieniem. Arī fizisks nespēks bija, reiboņi. Bet tad pirmās nedēļas beigās organismā iestājās miers, klusums. Tas vismaz bija patīkami, pat pārsteidzoši. Fiziska vajadzība ēst nebija vairs tik aktuāla. Kaitināja vienīgi tas, ka man bija jādomā, ko iesākt tajā laikā, kad apkārtējie ieturēja maltīti. Bija apnicis skaidrot. Nākamajās nedēļās man kļuva skaidrs, ka tomēr kaut kas nedaudz būs jāēd, jo neviens no fiziska darba mani atbrīvot netaisījās. Tad pārtiku no putrām, jogurtiem un ūdens. Tāpat izpētīju, ka garastāvoklis diezgan ievērojami svārstās, vairāk kaitina visādi nieki. Kopumā sajūta bija viegla. Tāds «pavieglis» arī saņēmu kristību. Kaut kur vēl vajadzētu būt foto, kur es tāds ļoti slaidis un garīgs stāvu līdzās citiem, mazāk slaidiem un garīgiem ticības biedriem.

Mērķis ir mīlestība leva Freimute no luterāņu draudzes

— Man nav lielas gavēšanas pieredzes, mācos to pamazām. Pēdējā laikā esmu sākusi gavēt trešdienās un piektdienās, neteikšu, ka man īpaši izdotos. Lielais gavēnis ir visnozīmīgākais. Tas sākas ar Pelnu dienu. Ceru arī šogad to pavadīt lūgšanās, atturoties no ēdiena, lasot Svētos Rakstus, izmeklējot sirdsapziņu, izlūdzoties Dieva svētību. Tas ir laiks, kad tuvojos Dievam. Tā man ir gavēņa galvenā nozīme. Domāju, kā Dievu ieraudzīt savā ikdienā, cilvēkos, darbos, un cenšos saklausīt, kā Dievs atbild uz lūgšanām, jautājumiem.

Lielais gavēnis ir arī laiks, kad domāju par Augšāmcelšanos. Par Kristus uzvaru pār grēku, nāvi. Tādēļ ir vērts pateikties, un par to var piedzīvot prieku. Mani ļoti uzrunā Klusās nedēļas dievkalpojumi. Un Lieldienas katru gadu dod aizvien lielāku prieku. Varbūt līdz galam to vēl nespēju apjēgt, tomēr piedzīvoju, ka arī par mani Kristus ir cietis, miris un augšāmcēlies, lai arī es dzīvotu, un dzīvotu priecīgi, nekrītot grūtsirdībā.

Nopietni lielo gavēni ievēroju pēdējos trīs gadus. Lielākā nozīme, ko esmu piedzīvojusi savā dzīvē, ir mana milzīgā atkarība no Dieva. Gribētos atrast vēl vairāk laika lūgšanām, Bībeles lasīšanai. Atteikties no liekiem darbiem un sarunām. Vairāk disciplinēt sevi un visus darbus darīt ar mīlestību, pagodinot Dievu un iepriecinot cilvēkus.

— Droši vien ir arī svarīgi saprast, kam vairāk veltīt laiku.

— Noteikti. Gavēšana nenozīmē tikai apceri, tā ir kopā ar lūgšanu, darbiem un kalpošanu. Manuprāt, gavējot ir vieglāk ieraudzīt citu vajadzības. Tāpat savus grēkus, nepilnības. Dievs piedod un dod arī spēku mainīties. Es vienu gadu lielajā gavēni neskatījos televīziju. Ko darīt ar izbrīvēto laiku? To varu veltīt saviem bērniem, draugiem, vientuļajiem cilvēkiem.

Katrs var atteikties tikai no tā, no kā viņš spēj. Tas atkarīgs no viņa ticības mēra. Atsacīšanās no kādām egoisma izpausmēm ir mūsu mazās uzvaras. Taisnība, Dievs savu žēlastību dod visiem. Tā nav jānopelna. Bet par savu sirdsšķīstību gan jācīnās. Slikta sa-

biedrība mēdz samaitāt labus tikumus. Kā iemantot labos, kā pie tiem turēties un tos izkopt... Tas arī varētu būt gavēņa mērķis. Atteikties no savas gribas un pildīt Dieva nodomu.

— Ko droši vien vajadzētu ikdienas lūgšanās vienmēr atcerēties...

— Svarīgi ir nemitīgi izlūgties Dieva žēlastību visās iecerēs un vienmēr pateikties par visu, ko Viņš mums devis.

— Kas tev ir palīdzējis saprast, kā tieši tev gavēt, ko darīt un ko nedarīt?

— Pirmoreiz gavēju, kad man vajadzēja izšķirties starp divām labām iespējām. Tiešām neēdu nemaz dienas trīs, tikai dzēru ūdeni un lūdzos.

— Mani patiesi interesē, kā cilvēki saklausā Dieva atbildi, šajā gadījumā — tu?

— Lūdzos katru dienu, rītos un vakaros. Visas lietas nododu Dieva rokās. Saprotu, ka Dievs runā uz mani konkrēti caur noteiktiem notikumiem un apstākļiem, un cilvēkiem. Mans pamatdarbs arī ir ar cilvēkiem. Tā es sadzīdu pilnīgi skaidri. Dieva atbildi raksturo tas, ka to piedzīvoju mierā un priekā. Pretējais — nemiers, trauksme un šaubas — nozīmē, ka vēl nav atbildes. Esmu arī piedzīvojusi, ka atšķiru Bībeli, jebkādu Rakstu vietu, un izlasu konkrēti par savu gadījumu.

— Bet kā gatava, skaidra doma, kā piepeša atskārsme? Tā nenotiek?

— Ar domām nav tik vienkārši... Tās bieži ir neskaidras. Cenšos izprast, kā rīkojoties, vairāk noderētu citiem. Mēs nespējam pielīdzināties Kristus kam paraugam, bet mums jātiecas uz viņu kā ideālu. Tāad mūsu mērķis ir aizvien vairāk iepazīt Dievu un kalpot.

— Gavēšanas mērķis pilnīgi noteikti nav sev kaut ko liegt pašas liegšanas dēļ.

— Mērķis ir mīlestība! Gavēnis un askēze, protams, ir atteikšanās no dažādām kārbām, sava ķermeņa ierobežošana. Taču mērķis nav sevi šaustīt, bet gan kā labāk ieraudzīt Dieva mīlestību un pieaugt ticībā.

Kristus jau visu ir izdarījis. Viņa dēļ mums gavēt nevajag. Jāgavē pašiem sevi dēļ, lai sevi disciplinētu. Lai mūsu prāts vairāk tiektos uz Dievu. Mēs jau pēc dabas esam slinki, izlaidīgi, neuzmanīgi. Gavēšana palīdz saprast, kā savā dzīvē piepildīt Viņa gribu.

Protams, ikviens kļūdās, bet domāju, ka Dievs vērš par labu arī mūsu nepareizās izvēles, ja lūdzam Viņa vadību. To esmu piedzīvojusi.

— Tomēr — cik grūti ir no kā ierasta atteikties? No kādām baudām?

— Lielajā gavēnī tiešām esmu centusies neēst gaļu, vienu gadu atteicos no šokolādes, kas man ļoti garšo. Ir domas, no kurām atteikties grūti, grēki, kas sagūsta un šķir no Dieva. Šķir pilnīgas uzticēšanās trūkums. Tādas, lai Dievu varētu saukt par Tēti un tā arī paļauties it visā.

— Varbūt svarīgi arī saprast, kā neuzcelt atsacīšanās latīņu par augstu, lai tad, ja apņemšanos neizdodas izpildīt, nepiedzīvotu smagu atkritienu.

— Piemēram, ja cilvēks apzinās, ka pārāk daudz lieto kafiju, tad varbūt ir jēga būtiski samazināt tās patēriņu. Tas pats ar televīziju un daudz ko citu. Un otra puse — censties izprast, ko labu darīt. Varbūt pirmoreiz mūžā mēģināt lūgt piedošanu.

Gavēt bez Dieva — nezinu, kā to var. Mērķis ir pieaugt ticībā. Katru dienu sākt un beigt ar pateicību Dievam. Ja ir ģimene, tad kopā. Tā atklājas interesantas lietas. Nevērsīsim skatu uz to, kā mums nav, bet ar pateicību uz to, kas viss mums ir dots, apzinoties, kas ir Devējs.

Aptvert, piedzīvot Dieva svētumu arī ir gavēņa mērķis. Ar bijību būt svētuma priekšā un visā ieraudzīt pašu Dievu.

Starp cilvēku un Debesīm jābūt saitei

Velga Eizenberga no katoļu draudzes

— Lai labi un saprotami izteiktos par gavēni, vispirms ir jāpagavē. Tad atnāks pareizie vārdi un domas.

Nopietni runājot, daudzi cilvēki neizprot gavēņa nozīmi. No *aizvēsturiskiem* laikiem ko nebūt saklausījušies un tik runā: «Nevar ēst

Turpinājums no iepriekšējās lappuses.

gaļu, nevar ēst gaļu». Viss mainās un attīstās. Par ēdienu jēga ir tāda, ka nevajag pārēsties, bet — kuros laikos tauta to varējusi?

Gavēņa garīgā nozīme ir tāda, ka ēdiens ir nozīmīgs, bet bez tā ir vēl kas cits, augstāks, un ar to cilvēkam vienmēr jābūt vienotam, lai nebūtu kā dzejā teikts: «Starp tevi un debesīm ir tukšums». Starp cilvēku un Debesīm jābūt saitei. Divreiz gadā, ziemā un pavasarī, ir lieli notikumi, kurus gaidot, cilvēku uzrunā pārskatīt vērtības, pārbaudīt, apjaust sava ceļa pareizību vai nepareizību, līdzsvaroties.

Lieldienas gaidot, tiek piedāvāts Kristus pārbaudīts līdzeklis — gavēnis. Tā ir atsacīšanās no kaut kā — par labu sev pašam vai arī — par labu citam. Dievs runā klusumā.

Par zaļu pat vēl zaļāks

Vidusskolēnu panākumi

Vairāki Dundagas vidusskolas audzēkņi guvuši labus rezultātus Talsu, Dundagas, Rojas un Mērsraga novada mācību olimpiādēs.

Latviešu valodas un literatūras olimpiādē 8.–9. klasēm vislabākais rezultāts izrādījās Lienei Rumpei — viņai 1. vieta, Katrīnai Zosai 3. vieta (Inta Freiverte), Lorai Egļei atzinība (Mārīte Pēterhofa). Šo skolnieču olimpiādes darbi aizsūtīti uz Rīgu. Iespējams, meitenes uzaicinās uz valsts olimpiādi. 11.–12. klasēm 3. vieta Kristīnei Ivanovai (Inese Freimute). Krievu valodas olimpiādē 10.–12. klasēm 2. vieta Terēzai Leperei (Iveta Kundecka). Vēsturē 12. klasēm 1. vieta K. Ivanovai (Imants Brusbārdis).

Tāpēc mūsu laikos gavēnis varētu būt šajā jomā. Darbaholiķiem — savs gavēnis. Var sākt ar to pašu ēdienu, bet — saprātīgi. Drīzāk, sevi mīlot, atteikties no tā, kas satur daudz E vielu, no saldumiem. Tik nevajag sevi spīdzināt. Gavēņa laikā ir divas svētku dienas, kad gavēnis atceļas: Jāzepa dienā un Māras dienā.

Es arī gavēju, kopš pārliecinājos par tā iedarbīgumu, kopā ar lūgšanām, bet, kā jau teicu, gavēšanas iespējas neaprobežojas tikai ar un ap ēdienu.

Ja nemērķē, tad arī netrāpīsi
Dzintra Jānberga
no Prieka vēsts draudzes

— Ja vadāmies pēc Bībeles un Israēla, un Draudzes vēstures, tad atrodam, ka gavēšana bijusi Dieva ļaužu dzīves neatņemama sa-

Matemātikas olimpiādē 9. klasēm atzinību saņēmusi L. Rumpe, 11. klasēm 2. vietu ieguvis Edgars Pabērzs (Inese Ķiršakmene), 12. klasēm 1. vietu — Arnis Sirkels (Ligita Ulmane). Bioloģijā 11. klasēm 1. vieta Armandam Antmanim un Edijam Tropiņam, 9. klasēm atzinību saņēmis Gatis Vansovičs (Lienīte Iesalniece).

Publiskās runas konkursā Talsos piedalījās mūsu vidusskolas 12. klases skolniece Ina Rudņika, kas dosies tālāk uz Rīgu. Kā pastāstīja viņas latviešu valodas un literatūras sko-

stāvdaļa daudzus gadsimtus. Draudze praktizēja regulāru gavēni katru nedēļu trešajā un piektajā dienā.

Kāda ir mana garīgā attieksme, ar kādu dodos gavēnī? Kādai tai vajadzētu būt?

Gavēnī jādodas ar pozitīvas ticības pilnu attieksmi: tā ir Dieva griba — man gavēt, un Dievs mani svētīs, ja būšu gavējusi saskaņā ar Viņa gribu. Dievs manu gavēšanu atalgos, ja meklēšu Viņu ar pareiziem motīviem. Ezras 8:32 ir teikts: «Tā mēs gavējām un lūdzām no mūsu Dieva palīdzību šai lietā, un Viņš ļāvas pielūgties».

Reiz kāds ir teicis: «Ja tu nemērķē ne uz ko, tev jābūt pilnīgi pārliecinātam, ka tu arī nekur netrāpīsi». Ja mēs ejam uz kaut ko, piemēram, nolemjam gavēt, tad jāzina mērķis. Gavēšanai ir daudz labu, biblisku iemeslu. Pati īstenoju dažus no tiem: darīt sevi pa-

lotāja Inese Freimute, publiskā runa pēc programmas 12. klasē ir obligāta, tāpēc tai gatavojušies visi divpadsmitklasnieki. Trīm meitenēm skolotāja piedāvājusi piedalīties arī konkursā, taču drosmīgākā izrādījusies Ina, kas vienīgā piekritusi. Šogad konkurss bijis sarežģītāks nekā citus gadus, jo jāuzstājas bijis ne tikai latviski, bet arī kādā no svešvalodām, bet Inu tas neuztrauca. Dažādu apstākļu sakritības dēļ krieviski savu runu sagatavot un iemācīties Inai nācās vienā dienā. «Varu viņu tikai par to apbrīnot!» sacīja skolotāja. Ina ir gudra, atsaucīga, ļoti radoša un mērķtiecīga — tā savu skolnieci īsi raksturoja I. Freimute.

Prieku par to, ka Ina izvēlējas uzstāties krievu valodā un ka viņa sasniegusi labus rezultātus, izteica arī krievu valodas skolotāja I. Kundecka, kas ieguldīja lielu darbu, palīdzot skolniecei runu sagatavot krieviski. Viņa uzsvēra, ka mūsu skolā krievu valodu mā-

zemīgu; darīt sevi tuvāku Dievam; dziļāk izprast Dieva vārdu; atrast Dieva gribu un saņemt Viņa vadību savā dzīvē; saņemt dziedināšanu; lai iestātos un lūgtu par citiem.

Ticu, ka gavēšana daudzos veidos ir noteikusi manas dzīves ceļa izvēli. Dievs tiem, kas Viņu meklē, arī atmaksā.

Ko nedarīt, no kā izvairīties?

Nepadarīt gavēšanu par kādu īpašu reliģisku darbību. Nelikt visiem zināt, ka tu gavē. Kādiem varbūt tas jāzina, tomēr jāargās to padarīt par izrādi. Dari to klusi, cik vien iespējams, slepeni.

Daži gavēņa laikā līdz minimumam samazina laiku pie televizora, citi atsakās no datorspēlēm, vēl kādi nelasa dzelteno presi. Iespēju atsacīties no kaut kā par labu Rakstiem un lūgšanām ir tik daudz!

Alnis Auziņš

cās kā otro svešvalodu un skolēni to dara ar pozitīvām emocijām.

Ina pati sacīja, ka ļoti lepojas ar šo panākumu. Viņa konkursā Talsos piedalījusies tāpēc, ka latviešu valodas skolotāja likusi uz viņu lielas cerības, un meitene nevēlējās viņu pievilt. Tāpat skolniece vēlējusies pierādīt, ka var vienā dienā sagatavot un iemācīties runu krieviski. Šī gada publiskās runas devīze bija *Es piedzimu laikā*, bet Inas runas virsraksts skanējis — *Divas pasaules*. Tajā bijis stāstīts par vienu pasauli mammas vēderā un otru — kad cilvēks piedzimst. Inai Talsos uzdots jautājums, kā viņa savā jaunībā spēj tik dziļi domāt. Meitene atbildējusi, ka viņa to visu, ko uzrakstījusi, iztēlojusies, un savās fantāzijās sniegusies pēc tā, ko cilvēki vēlas visvairāk.

Ceram, ka visiem mūsējiem, kas dosies uz Rīgu, arī labi veiksies.

Diāna Siliņa

Skolotāju talantu konkursā

11. II Talsos notikušajā Talsu, Dundagas un Rojas skolotāju talantu konkursā piedalījās arī mūsu vidusskolas skolotājas.

Vispirms Talsu novada muzejā atklāja skaistu radošo darbu izstādi, kur līdz 26. II apskatāmi arī Lienītes Iesalnieces, Sandras Bražes, Maritas Čaunānes, Zintas Vidiņas un Marutas Šulces rokdarbi, Ivetas Bērentes darinājumi, Sandras Salcevičas krūžu kolekcija no 17 valstīm, Vizmas Lagzdiņas dažādas kolekcijas un Vairas Kamaras dzejoļu klades.

Vēlāk tautas namā uzstājās 3 novadu skolotāji ar 20 dažādiem priekšnesumiem. Dundagas vidusskolas skolotājas Austra Auziņa un Silva Rozenberga runāja Vairas Kamaras dzejas ciklu par gadalaikiem *Ritums*, kas ietvēra arī cilvēka mūža ritumu. Latviešu autoru dziesmas dziedāja Inese Freimute, Sintija Kronberga, Sarmīte Dinsberga, Mārīte Pēterhofa, Sandra Cirvele, Dace Šmite. Gan dziedāja, gan ģitāras spēlēja Marita Čaunāne un Merita Sāmīte.

Kā pastāstīja Vaira, priekšnesumam bija jāiekļaujas noteiktā laikā, tāpēc dzejai piemeklētajām dziesmām dziedāja tikai fragmentus. Viņa pateicas visām dalībniecēm,

bet īpaši kolēģēm Sarmītei un Sandrai par piemeklētajām dziesmām, Dacei un Sandrai par darbu, gatavojot ansambli koncertam. Paldies Vaira saka arī direktorei Aigai Štrausai, kas bija ieradusies, lai atbalstītu savas skolotājas un uzdāvinātu katrai pa skaistai rozei. Vaira atzina, ka patīkamu pārsteigumu sagādājusi koncerta slepenā viesē, Talsu novada izglītības pārvaldes vadītāja Ināra Veismane, vienu no savām divām balvām piešķirot mums.

Kā uzsvēra aptaujātās ansambļa dalībnieces, koncerts bijis jauks un ļoti daudzveidīgs, gaisotne — labvēlīga. Negaidīti bija tas, ka ikvienu priekšnesumu vērtēja žūrija, paceļot uzzīmētas smaidīgas, nopietnas vai bēdīgas sejiņas. Visi priekšnesumi saņēma tikai smaidīgas. Pārsteidza, protams, arī slepenā viesā balva.

Nākamais skolotāju talantu koncerts iecerēts 2014. gadā, un, klausoties savās bijušajās kolēģēs, skaidrs, ka viņas savus talantus zem pūra neglabās.

Diāna Siliņa

Ciemos pie Fejas

14. II Dundagas bērnudārzā uz *Mīldieniņas* ballīti aicināja Fejā pārtapusī muzikālā audzinātāja Inga Apškrūma.

Skanot skaistai klasiskajai mūzikai, visus mīļi sagaidīja Klauns, kura seju uzmanīgāk aplūkojot, atklājās, ka tā ir bērnudārza vadītāja Ilona Onzule. Uz ballīti bija sanākuši draudzīgie zaķi, kaķi, kazas, mušas, peles, gailis un pat pelēkais vilks — katras grupiņas bērni, audzinātājas un viņu palīdzes bija pārvērtušās kādā no šiem dzīvniekiem. Bet vienā grupiņā bija tikai prinči un princeses!

Sirsnīgajā ballītē cits ar citu iepazinās un citi citu samīloja. Katra grupiņa bija sagatavojusi kādu priekšnesumu, tajā iesaistot arī visus pārējos. Skanēja mūzika un dziesmas, visi gāja rotaļās un no sirds izpriecājās. Feja

bija pārsteigta, cik labi dziedātāji un dejojāji mīt viņas pasaku valstībā, un priecājās, ka šeit ir kaķi, kas neķer peles, bet ar tām draudzīgi rotaļājas.

Kad visi no sirds bija izballējušies, Feja ikvienam dāvināja skaistu sirsnīņu, bet katrai grupiņai — pa lādītei, ko izcēla no lielās lādes. Man bija aizdomas, ka mazajā dāvanu kastītē paslēpušies kārumi, bet par to pārliecināties varēja tikai paši bērni un viņu audzinātājas.

Noteikti neesmu vienīgā, kas labprāt piedalītos vēl kādā tikpat jaukā ballītē!

Diāna Siliņa

Ēnotāji Tieslietu ministrijā

Iespēju būt par *ēnu* tieslietu ministram Gaidim Bērziņam izmantoja Dundagas vidusskolas skolēni Signe Aukmane, Emīls Vīksna, Rasma Emerberga un Rīgonda Pētersone. Iespaidos dalās Signe un Emīls.

Puisis atzina, ka viņam bijusi interese redzēt Saeimu no iekšpuses. Signe braukusi tāpēc, ka bijusi izdevība pabūt Tieslietu ministrijā un Saeimā. Abi ievērojuši — skatoties Saeimas sēžu zāli televīzijas pārraidēs, tā izskatās lielāka nekā īstenībā. Emīls bija pamanījis Saeimas skaistās marmora kāpnes, bet Signei negaidīti grezni likušies griesti.

Tā kā jaunieši visu dienu staigājuši līdzī tieslietu ministram G. Bērziņam, viņi piedalījušies gan Maksātnespējas administrācijas 10 gadu jubilejas preses konferencē, gan uzkavējušies Augstākās tiesas zālē. Preses konferencē abi skolēni pamanījuši, ka mediķu pārstāvji jautājumus uzdod mierīgi, nevis agresīvi, kā tas dažreiz liekas, skatoties televīzijā. Tiesnese Sandra Strence pastāstījusi, ka tiesas zālē izmanto arī modernās tehnoloģijas, piemēram, ja kāds liecinieks veselības stāvokļa dēļ nevar būt tiesā, izmanto videokonferenci. *Ēnas* redzēja, kā jaunie tiesneši nodod zvērestu un saņem tiesneša

zīmi. Šajā pasākumā piedalījās arī Valsts prezidents Andris Bērziņš.

Ēnošana mainījusi priekšstatu par ministru un deputātu darbu. Cilvēki mēdz domāt, ka viņi tikai sēž un neko nedara, bet, iepazīstot tuvāk tieslietu ministra darba dienu, jaunieši sapratuši, ka tā nav. Skolēni G. Bērziņu raksturoja kā strādīgu, laipnu, ar labu humora izjūtu apveltītu cilvēku. Arī *ēnu* pavadone Līga Ādamsone viņiem izteikusi apbrīnu par G. Bērziņa darba spējām.

Kā dāvanu visas tieslietu ministra *ēnas* saņēma grāmatu *Latvijas Republikas tieslietu sistēma 1918–2008*. Signe secināja: viņai patīkusi visa diena un nenožēlo, ka aizbraukusi. Emīls sacīja, ka šī diena viņam bijusi ļoti interesanta un viņš labprāt gribētu paskatīties, kā darbs notiek arī citās ministrijās. Vēl viņš piebilda: «Gribu kļūt par tieslietu ministru!» Lai Emīla sapnis piepildās!

Diāna Siliņa

Zobu higiēniste Kurzemītē

9. II bērnudārzā piecgadīgos un sešgadīgos bērnus apciemoja zobu higiēniste no Talsiem. Stāsta Inga Apškrūma.

Tikšanās bija izglītojoša un interesanta. Zobu higiēniste ieradās ar dažādiem uzskates līdzekļiem. Visinteresantākā bērniem likās plastmasas mute ar zobiem. Speciāliste rādīja, kā pareizi jādiego par sātura zobi. Tas, ka bērni prata atbildēt uz visiem jautājumiem, ir grupu skolotāju un vecāku nopelns.

Jaukas bija rādītās multiplikācijas filmas. Viena stāstīja par zobu dakteri Trusi, kas apceļo pasauli. Katrā valstī viņu sagaida kāds bērns, kas pastāsta par savu zemi. Man spilgti atmiņā palicis fragments par daktera nonākšanu Ķīnā. Mazais ķīnietis Trusim sa-

cīja, ka viņa tautu un zemi sargā Lielais Ķīnas mūris. Dakterim uzreiz bija, ko piebilst saistībā ar zobiem, — tāpat kā zobu pasta aizsargā zobus no aplikumu briesmoņiem. Otrajā filmā rādīja kaķēnus, kas līdzīgi kā cilvēki nonāk dažādās situācijās un izklūst no tām. Bērniem tā ļoti patika!

Katru bērnu aicināja uz medmāsas kabinetu, un tie, kam vecāki bija atļāvuši, sēdās zobu higiēnistes līdzī paņemtajā krēslā. Tur speciāliste pārbaudīja, vai viņš kopis zobus pareizi. Katrs bērns saņēma arī mazu dāvanīņu — zobu suku un zobu pastas tūbiņu.

Diāna Siliņa

Līvõ āiga • Līvu laiks

Tēriņš!

Ni kilmiz, ni kilmiz, ni jōvīst kilmiz. Ni jōvīst nūobroustō Kengsbergō killō! (Nu sala, nu sala, nu labi sala. Nu labi nobraukt uz Kēnigsbergas ciemu.) Tā stāsta lībiešu tautasdziesma. Agrākos laikos lībiešiem bija cieši sakari ar kaimiņiem pāri jūrai. Īpaši ērti bija lielā salā, kad jūra bija aizsalusi un tai pāri varēja vienkārši pārbraukt. Pieņemu, ka pašlaik šādi sakari pāri aizsalušai jūrai ir mazinājušies. Protams, ikviens, kurš lasījis *Dullo Dauku* vai *Nāves ēnā*, droši vien apdomāsies, pirms ies uz Roņu salu. Salā labāk palikt mājās un pie siltas tējas pārlapot avīzi, un uzzināt, kas labs notiek šajā pašā krastā.

Līvu laiks jums vēsta par lībiešu sabiedrisko dzīvi, ko mūsdienās cenšas iedzīvināt Līvu savienība, bet senatnē tā pati no sevis norisa, par ko var lasīt intervijā ar Irmgardi Cerbahu. Šoreiz publicēta intervijas pirmā daļa, otrā būs nākamēnes. Sabiedriskā dzīve nav iespējama bez tās pamatsastāvdaļas — cilvēkiem. Vai lībiešu ir pietiekami, lai tie varētu savā starpā tā kārtīgi socializēties? Par to spriediet paši, kad būsiet izlasījuši rakstu par lībiešu skaitu.

Siltu socializēšanos ar lībiešiem un vi-

siem pārējiem šajā vēsturiskajā tautas nobalsošanas laikā, un uz tikšanos nākamēnes!

Linda Zonne

Līvu ziņas • Līvōd tieudōd

4. II Notika Līvu savienības valdes sēde. Viena no galvenajām tēmām bija savienības vecākā Dāvja Stalta ierosme ieviest obligātas ikmēneša vakarēšanas Līvu savienības grupās. Šāds notikums uzturētu lībiešu sabiedrību. Ventspilnieku iebildumu dēļ jautājumu neizlēma, tomēr Rīgā, Kolkā un Mazirbē šādas ikmēneša tikšanās jau notiek. Tā kā Līvu savienība ir sabiedriskā organizācija, tā ir atvērta visiem interesentiem neatkarīgi no tautības. Ja ir vēlme iesaistīties lībiešu aktivitātēs, sazināties ar tuvākās reģionālās grupas pārstāvjiem.

18. II Mazirbes tautas namā notika pirmais mūsdienu kino seanss. Lībiešu tautas nama kinoteātris atjaunots pērn ar Rīgas Brīvostas pārvaldes atbalstu. Līvu savienības vadītājs Dāvis Stalts cer, ka kino dos savu artavu vietējā sociālajā dzīvē: «Manuprāt, tas, ka mēs brīžam nojaucam barjeras starp lībisko un latvisko vidi Ziemeļkurzemē, ļauj mūs vairāk saprast un uztvert vietējam iedzīvotājam, kam lībieši bieži vien ir kā svešie vai iekšēji nepieņemami».

Sagatavoja Linda Zonne un Dāvis Stalts

Lībieši: cik un kas? Līvlizt: mits ja kis?

Pēc pēdējās tautas skaitīšanas provizorisksajiem rezultātiem Latvijā ir 250 lībiešu. Tas man lika aizdomāties: cik precīzi var noteikt kādas tautas skaitu? Droši vien jebkuri pieejamie skaitļi ir visai neprecīzi, jo, beigu beigās, jānonāk pie jautājuma — kas nosaka cilvēka piederību kādai tautībai? Nesen nācās klausīties kādas frizieres dzīvesstāstā, kā jau tas frizētavās mēdz notikt. Friziere runāja tikai krieviski, bet saprata arī latviski. Tā nu mēs runājām — viņa krieviski, es latviski — un viena otru sapratām. Pieņemu, ka viņa ir krieviete. Tomēr izrādījās, ka frizieres vecāki ir lietuviete un polis. Padomju laikā nolēmuši dzīvot Rīgā. Kā saziņas valodu, protams, izvēlējušies krievu. Tā arī viņu bērni ir krievvalodīgie valstī, kurā nu oficiālā valoda nav krievu. Turklāt etniski šī sieviete nav saistīta ne ar Latviju, ne ar krievu valodu. Kas īsti viņa ir? Šādi stāsti mūsdienās, piemēram, Eiropas Savienībā, noteikti rodas vēl un vēl. Dažādu tautību pārstāvji apprecas un dzīvo vēl kādā trešajā valstī, bet runā, piemēram, angļiski. Gan jau agrāk arī šādu gadījumu nebija maz. Jāatceras, ka agrāk mūsu senčiem nebija noteiktas literāras valodas un pavisam nelielā teritorijā runāja, vairāk vai mazāk, dažādu valodu. Kas mums tagad ir dilekti, tas agrāk tajos runājošajiem tikpat labi likās kā dažādas valodas. Tāpat latgaļi droši vien nejutās nemaz tik radniecīgi kuršiem, bet zemgaļi, iespējams, jutās tuvāki žemaišiem, kas tagad ietilpst lietuviešos. Un tā tālāk.

Manuprāt, tautību nosaka smalka pašapziņas un asiņu kombinācija. Svarīgi ir tas, kā katrs pats jūtas, tomēr es nevaru justies kā ķīniete, jo zinu, ka man nav ķīniešu priekšteču. Tāpat ir ar lībiešiem. Katrs,

Materiāla sagatavošanai izmantots portāls livones.lv un Līvu fonda lapa portālā facebook.com

Linda Zonne

Rōk Irmgarde Cerbahōks. Ežmi jag Saruna ar Irmgardi Cerbahu. Pirmā daļa

Nesen deviņdesmit gadu jubileju nosvinējusi lībiete Irmgarde Cerbaha no Sīkraga ir viena no tām, kura vēl runā lībiešu valodu. Ar asarām acīs un lielu lepnumu uz jautājumu «Ko tev nozīmē būt lībieteī?» Irmgarde atbild: «Tas man nozīmē ļoti daudz, es esmu lībiete piedzimusi, tāpēc esmu lībiete!» Runā mijas lībiešu un latviešu valoda. Viss, kas pateikts lībiski, ir iztulkots latviešu valodā iekavās aiz teiktā.

— *Ma mōtliz, ku mēg vōimō līvō kiēldō rōkandō.* (Es domāju, ka mēs varam runāt lībiski.)

— Tagad jau esmu aizmirsusi visu, ko zināju. Sen jau slikti redzu, ja varētu lasīt, tad gan labi zinātu. Man jau tā Damberga pasaku grāmata ir — *Kui Žonōg skūolō ķēja* (Kā Žonaks skolā gāja). Tagad man ir jādoma. Saprast visu saprotu, *agā rōkandō um lālam* (bet runāt ir grūti).

— *Kus sa ūod sindōn?* (Kur tu esi dzimuši?)

— *Sīkrōgs. Māddōn vōļ selļi vāggi pitkā vanā kuod. Mēg sāl jelīmō, vanā jemā, izā veļ Kōrli ja*

• *Irmgarde Cerbaha iedōkskimdō āigastō sindizpāvan Vāntas.*

• *Irmgarde Cerbaha deviņdesmit gadu dzimšanas dienā Ventspilī.*

Jāņa Medņa foto

Oskar jelāmōn. Oskar um Frīda Cerbaha izā ja Maija Nūorenberg vanā tōtī. (Sīkragā. Mums bija tāda gara veca māja. Mēs tur dzīvojām, vecā mamma, tēva brālis Oskars arī bija dzīvojis. Oskars ir Frīdas Cerbahas tēvs un Maijas Nūrenbergas vecais tēvs.)

— *Maija Sīnmōn um mīngi sug?* (Kāda tev radniecība ar Maiju?)

— Māsīcas meita. Frīda ir māsīca man. *Siz ta lekš naizōks. Frīda Cerbaha mīez vōļ Žagars.* (Tad viņa apprecējās. Frīdas Cerbahas vīrs bija Žagars.) Žagars nebija lībietis, cēlies no Latgales. *Kui ta tuļ Sīkrōgōl. Ta vōļ selļi uzņēmē, ta tei Sīkrōg statsij. Ja lūomōz taļļ.* (Kad viņš atnāca uz Sīkragu, viņš bija tāds uzņēmējs. Viņš cēla staciju un uzcēla mums lopu kūti.) Tas bija trīsdesmitajos gados, kad skolā gāju.

— *Ar ko tu esi runājusi lībiski?*

— Frīdas mammu, Maijas veco mammu Minnu. Minna Ēnoks — igauniete. Viņa ar mani runāja lībiski un arī igauniski, un beidzot es sapratu igauniski. Pretī gan atbildēju latviski. *Vel mīnkōks vanā jemā rōkandiz līvo kiēldō.* (Vēl vecā mamma runāja ar mani lībiešu valodu.) *Ta vōļ izā jemā. Min vanā jemā vōļ Ēda Cerbahs ja tidār liekō nim vōļ Didriksone, agā vanā izā Fricis Cerbahs.* (Viņa bija tēva māte. Man vecā mamma bija Ēda Cerbaha, un meitas uzvārds bija Didriksone.) *Min jemā Kristīne Frīdentāle ja izā Eduards Cerbahs. Ja jemā jemā Anna Zellīte līvli, ja Kōrli Frīdentāl tam mīez.* (Mana māte Kristīne Frīdentāle un tēvs Eduards Cerbahs. Un mammas māte Anna Zellīte — lībiete, un Kārlis Frīdentāls — viņas vīrs.)

— *Cik ilgi tu dzīvoji Sīkragā?*

— No dzimšanas līdz 1945. gadam.

— *Kādas ir spilgtākās atmiņas no Sīkraga?*

— Nu brīnišķīgas atmiņas ir no Sīkragal! Toreiz bija skaisti. Mājas ir pilnas ar cilvēkiem, ar bērniem, un pilns ciems bij'. Pie mums dzīvoja viens žīds no Valdemārpils, viņš uzpirka butes pa vasaru no zvejniekiem. Līnas tante viņam tās butes kūpināja. Ta' mēs tās butes gājām tīrīt, viņš tur mums kaut ko bišķīt maksāja. Vecā mamma, mamma un es, tāds meitēns, gājām. Es tīrīju butes, jēliem pirkstiem bijām, ar lupatām aptīnuši. Un tad tā Līnas tante kūpināja viņam tās butes. Dūmnamiņš bija pilns, un viņš pats gāja arī tais dūmos, viņam bija pilnīgi sarkanas acis. Viņš bija tāds foršs. Viņam bija mazs, balts zirdziņš un rati, zirdziņš ganījās turpat pa kāpām. Rati bija lēzeni, tajos viņš klāja brezentu. Tad sapakoja pilnus ratus un pārvilkā to brezentu pāri. Reiz nav viss sapakots, kad viņš iekāpj tais ratos un bradā ar kājām pāri. Līnas tante sauc: «Vai dieviņ, vai dieviņ, tas cilvēkiem būs jāēd!» Viņš teic: «Tas nekas, viņi ēdīs vemdami!» Mums, bērniem, bij' briesmīg' jāsmejas. Tā ģimene viņam bija Valdemārpilī. Tad viņš tur izpārdeva [zivis] un brauca atkal atpakaļ.

Ciemā norisa dzīve. Bija volejbola tīkls kāpās, tur mēs, meitenes un zēni, pavadījām svētdienas, sestdienas vakaros dažreiz spēlējām. Ar kaut ko bija jānodarbojas.

Vasarā jau cauru dienu bija jāpavada pļavā. Cik es atminos, mamma palika mājā, bet es, brālis un paps pa pļavu rāvāmies cauru vasaru, kamēr savācām sienu. Visiem pļavas bija aiz Mazirbes, kuras sauca Košraga meži. Visiem saimniekiem no Sīkraga bija pļavas, arī mums. Tur bija tāds šķūnis, kamēr strādājām, tur dzīvojām. Tur bija arī tāds Zēmelis Kārlis, kurš strādāja uz dzelzceļa. Kad viņš atnāca, mamma viņu uzcienāja ar pusdienām.

Vienreiz bijām Košraga meža pļavās, ar Frīdu grābām [sienu]. Frīdas paps bija tāds uz jokiem. Piegāja pie Zēmeta un teica: «Vai tad tev ar meitām nemaz nav jāpaamzīerējas, te meitas ar ir!» Zēmelis nosmējās: «Jā, jā, jā!» un nometa izkapti. Es teicu: «Nu pamēģini, ja tu nāksi, es tev ka gāzīs ar grābekli, ta tu tūlīt dabūsi pa galvu!» Viņš nenāk ar. Labi, pļauj tālāk...

Tagad mēs ēdam vakariņas, ugunsurs kuras, kādu tēju tur uzvārām. Mums ar Frīdu vienmēr bija savs sviesta trauks, gaļa sacepta līdzī, butes bij', protams, olas bij' saceptas, mēs tā ēdam abas kopā, un tie trīs vīri — atsevišķi. Tad Frīdas paps teic: «Paklausies, Zēmel, nogaršo nu tu no tām meitenēm ar, viņām tur ir garšīgāk!» Zēmelam divreiz nav jāsaka, viņš ar savu nazi mūsu traukā iekšā, un mēs rājamies.

Tagad vakarā aizejam gulēt, un tas šķūnis tāds tur, ar tādām lielām spraugām starp kokiem. Es domāju, nu kaut kas jau būs atkal. Mēs ar Frīdu guļam blakus, un tie vīri tur pie pašas sienas, pie tās spraugas. Frīdas paps teic: «Zēmel, ko tu tā viens pats guļ, ej gulēt pie meitām!» Zēmelis uzreiz ceļas augšā. Es teic: «Nu zin', man i te nazis, ja tu nāksi, es nodurs, vienalga, kur es tev duršu ar to nazi!» Viņš smejas, iet prom.

Tagad viņš guļ, guļ. Frīdas paps uzreiz teic tā: «Paklausies, Zēmel, tu tur neguļ pie tās spraugas (tas bija kara laikā), mežos ļoti daudz partizānu, un tevi var izraut pa to spraugu ārā». Zēmelis teic: «Vai es, patiesi?» Fiksi nost un guļ pašā vidū. Redz, tāds viņš bij...

Sarunājās Jānis Mednis
Rōkandizt Jānis Mednis

Raibs kā dzeņa vēders

Dundadznieku kauss

11. II vidusskolas sporta zālē otro gadu pēc kārtas notika volejbola turnīrs *Dundadznieku kauss*.

Stāsta viens no sacensību rīkotājiem, mūsu vidusskolas absolvents, bijušais dundadznieks Jānis Zīle: «Doma rīkot volejbola turnīru zālē brieda gadus piecus. Dundagā volejbols ir viens no visiecienītākajiem sporta veidiem. Vasarā notiek *Pāces kauss*, ir volejbola komanda *Ziemeļkurzeme*, skolēni jau ilgus gadus Latvijā savās vecuma grupās cīnās par godalgotajām vietām valsts nozīmes sacensībās, bet starp vietējiem dundadzniekiem gadus 15 volejbola turnīru nav bijis! Bet pietiekami daudz dundadznieku spēlē volejbolu, lai aicinātu viņus kopā.

Tā radās volejbola sacensības *Dundadznieku kauss*, kurās piedalās jebkurš, kas šeit mācīties kaut vai trīs četrus gadus, kas šeit dzīvojis un kas tagad varbūt dzīvo Daugavpilī vai

Pēterburgā, vai arī Dundagā. Lielākā daļa spēlētāju gan ir no Rīgas un Ventspils. Ar daudziem tiekamies treniņos un reizi pa reizei sacensībās.

Stingri noņemtos, piesaistīju bijušos absolventus Gundaru Krūziņu un Kasparu Kristiņu, un trijātā sarīkojām sacensības gan pērn, gan šogad.

2011. gadā volejbolu izspēlēja komandās četri pret četri. Šogad nolēmām rīkot jau plašākas sacensības, kurās piedalās 6 komandas, jo tas ir optimālais skaits. Interese bija liela, ja būtu iespēja, piedalītos vēl kāda komanda, taču turnīrs notiek tikai vienu dienu un vienā zālē... Šoreiz spēlējām klasisko zāles volejbolu ar 6 spēlētājiem komandā. Turklāt, lai būtu interesantāk, katrā komandā bija jābūt vienai

sievietei un vienam spēlētājam, kas sasniedzis 40 gadus. Savstarpēji vienojāmies, kurš kurā komandā spēlēs, lai tās būtu spēkos vienlīdzīgākas. Mums nevienam nekas nav jāpierāda, jo visi dundadznieki pietiekami labi spēlē volejbolu. Izcīnām kausu, godalgotās vietas un vakarā atpūšamies. Turnīrs reizē ir svētki un sacensības. Volejbols mūs pulcē, ir patīkami arī satikt sen neredzētus skolas biedrus.

Lielāko daļu turnīra izmaksu nosedza paši organizētāji, turnīra dalībnieki, kā arī piesaistījām Dundagas volejbola atbalstītājus: Nauri Freimutu, Arvi Beņislavski, Dairi Driksni, firmu *Kurekss*, kas atsaucās ziedot. Paldies arī novada domei! Šogad apbalvošana notika SIA *Jaunemari* pirtī, kur vakars pagāja mūzikas pavadījumā.

Šīs spēles ir arī labs treniņš vidusskolas volejbola komandai, kas regulāri piedalās dažādās sacensībās un ir guvusi atzīstamus panākumus. Spēlējot ar vienaudžiem, viņi neieģūst to pieredzi, ko saņem, sacenšoties ar tiem, kas volejbolu spēlē jau 30 gadus. Šādās spēlēs jaunieši iegūst citu rūdījumu, dažreiz arī *aplauzoties*.

Par turnīru esam dzirdējuši tikai labas atsauksmes. Domājam rīkot sacensības arī turpmāk».

Dundadznieku kausu 2012 izcīnīja komanda *RB&B un J*: Arvis Beņislavskis, Kristis Damberts, Gunārs Kārklīšs, Ivars Ozoliņš, Agate Pipare, Andis Švāģeris un Jānis Zingņiks. Otro vietu, medaļas un diplomus ieguva komanda *Dundžiņi*: Dairis Driksne, Bruno Dzalbs, Jānis Filips, Ģirts Jānbergs, Kaspars Kristiņš, Dace Krūziņa, Jānis Zīle. Trešā vieta, medaļas un diplomu tika Dundagas vidusskolas komandai: Naurim Apškrūmam, Henrijam Bernānam, Ērikam Feldentālam, Andraim Grīvānei, Emīlam Petrovicam, Aivaram Siliņam, Mārtiņam Šenbergam, Tomam Šeptem un Emīlam Vīksnam. Ceturtajā vietā — *Nopietnie*, piektajā — *Pāce*, sestajā — *Kurekss*.

Liels paldies Jānim un viņa palīgiem! Viņi kādu daļu no forumā *Par!* izteiktās idejas «Visas pasaules dundadznieki, savienojieties!» jau īstenojuši, iedibinot *Dundadznieku kausu* un tādējādi dodot Dundagai savu pieņemumu.

Diāna Siliņa

Dažāda cilvēktiesību izpratne

Aukstajā ziemas laikā aktuāla ir dzīvokļu apsilde. Trīs daudzdzīvokļu namus Dundagā — Maija ielā 3 un 5 un Skolas ielā 2 — apsilda konteiner-tipa katlu māja Skolas ielā. Vajadzīgo malkas daudzumu jāpieved dzīvokļu īpašniekiem, bet jau vairākus gadus apmēram 6–8 no 53 dzīvokļiem malku pieved tikai apkures sezonas nobeigumā vai neatved nemaz. Malkas deficīts rada diskomfortu dzīvokļos un aizskar apzinīgo, malku atvedušo dzīvokļu īpašnieku cilvēktiesības dzīvot siltās telpās adekvāti piegādātām kurināmā normām. Interesanti un reizēm nožēlojami uzvedas atsevišķi malkas parādnieki, kas tēlo aizvainojumu par viņu cilvēktiesību aizskārumu, ja kaimiņi atgādina par nepieciešamību atvest malkas normu vēlākais janvārī — februārī.

«Izcilākie» malkas parādnieki un cilvēktiesību ignorētāji: Maija ielā 3 — I. E., M. Ē., A. J.; Maija ielā 5 — D. N.; Skolas ielā 2 — L. L., T. E–E, G. S. Parāda kopapjoms ir apmēram 130 m³.

Jāpiebilst, ka 30. janvārī pārrunās ar novada domes izpilddirektoru un juristu izskanēja vēlme palīdzēt paātrināt malkas pievešanu, neizslēdzot policista palīdzību, bet jurists norādīja, ka cilvēktiesības liedzot parādnieku uzvārdus publicēt, tādēļ jāprobežojas ar iniciāļiem, un nebūtu vēlams arī minēt dzīvokļu numurus. Nožēlojami, bet atstāstu amatpersonu teikto.

Cilvēktiesību aizstāvis, kaimiņš M.C., kurš iedrošinās pārkāpt parādnieku cilvēktiesības palikt nepamanītiem, nepievest malku, bet sildīties ar kaimiņu pievesto

* * *

Šajā novada pašvaldības izdevuma *Dundadznieks* numurā iespējams iepazīties ar novada iedzīvotāju viedokli, kas pausts rakstā ar nosaukumu *Dažāda cilvēktiesību izpratne*. Tā kā tās autors atsaucas uz cilvēktiesībām un pašvaldības jurista paustu viedokli, tad, lai novērstu pārpratumus, komentēšu publikācijā skartos jautājumus.

Pirmkārt, par personas datiem. Šo jautājumu regulē Fizisko personu datu aizsardzības likums, kura 2. panta 3. punkts noteic, ka personas dati ir jebkāda informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisko personu. Atbilde uz jautājumu, vai persona, uz kuru attiecas informācija, ir identificēta vai nav, atkarīga no konkrētiem apstākļiem. Uzskatu, ka šajā publikācijā ietvertā informācija (adrese, vārda un uzvārda iniciāļi),

visticamāk, ļauj identificēt noteiktas personas.

Otrkārt, par pašu situāciju. Pašvaldība ir saņēmusi iesniegumu, ko parakstījis minētās publikācijas autors un vairākas citas personas. Iesniegumu izvērtēs, arī aplūkos iespēju sodīt personas, ja tās nepilda tiesību aktos noteiktos dzīvokļa īpašnieka pienākumus. Reizē atzīmējams, ka dzīvokļu īpašniekiem būtu jālemj par tiesību aktiem atbilstošu dzīvojamās mājas pārvaldīšanas formu. Būtiski ir arī noslēgt darba līgumus ar kurinātājiem, maksāt nodokļus, sakārtot katlu māju īpašumtiesības un risināt citus jautājumus, kas ietilpst pašu dzīvokļu īpašnieku kompetencē. Neskaidrību gadījumā var vērsties pašvaldībā, kas pēc savas kompetences sniegs atbalstu.

Aigars Šturms, juriskonsults

Konkursi

Nākamajiem dārzniekiem

No februāra visu Latvijas skolu 1.–6. klašu skolēni un skolotāji aicināti piedalīties Stādu audzētāju biedrības projektā *konkursā Dārznīca*, kas mudina pievērsties pētniecībai un dārzkopībai un sešos mēnešos izaudzēt trīs augus, dokumentējot novērojumus un pētījumus *Augu dienasgrāmatā*. Tieši sākumskolas bērni īpaši interesējas par vidi, kurā dzīvojam, vēlas izprast tajā notiekošo, grib darboties, pētīt, atklāt atbildes uz dažādiem jautājumiem, arī — par dabu.

Stādu audzētāju biedrības projektā *Dzīvo augu un dekoratīvās dārzkopības produktu veicināšana*, kas noris ar Zemkopības ministrijas un Eiropas Savienības atbalstu, iekļauts īpašs konkurss skolēniem. Kopumā tūkstotis 1.–6. klašu skolēnu, kā arī interešu izglītības pulciņu dalībnieku šoziem var uzsākt dalību projektā konkursā *Dārznīca*. Pēc pieteikšanās interesenti saņems stādu audzēšanas komplektus ar vajadzīgajiem piederumiem un trīs dažādu augu sēklas, no kurām, pašiem tās iestādot un rūpējoties par tām sešus mēnešus, būs iespēja izaudzēt kalnu priedi, sarkano ozolu un mēnešzemeni.

Izsūtītājā komplektā atradīsies arī *Auga dienasgrāmata* — konkursa vissvarīgākais dokuments, jo tajā skolēni varēs pierakstīt visas darbības, novērojumus, secinājumus un pētījumus no pašas pirmās līdz pēdējai projekta dienai. Pēc tā, cik rūpīgi un radoši šī dienasgrāmata būs aizpildīta, žūrija lems

par uzvarētāju.

Konkursa noslēgumā aicinām skolas iestādīt izaudzētos augus mācību iestāžu teritorijā. Ja tas nav iespējams, skolēni kopā ar vecākiem savus kociņus var iedēstīt pašu izraudzītā dabas stūrītī. Konkursa galvenā balva ir iespēja piedalīties īpašā pasākumā Latvijas Universitātes Botāniskajā dārzā šī gada septembrī.

Papildinformācija un pieteikšanās: www.darznica.lv, vēl saziņai: Dārznīcas skolēnu konkursa projektu vadītāja Guna Sniedziņa, tālr. 29136397, e-pasts: skolenu.konkurss@darznica.lv.

Guna Sniedziņa

Konkurss stipendijām

Latvijas Universitātes (LU) Fonds izsludina konkursu sociālajai stipendijai *Ceļmaize un M.M.V. Petkevičs piemiņas stipendijai*.

Stipendijas *Ceļmaize* mērķis ir atbalstīt tādus iespējamus LU 1. kursa pamatsstudiju programmu studentus, kam nav pietiekama materiālā nodrošinājuma studijām, bet kas ir spējīgi un centīgi mācībās skolā (vidējā atzīme virs 7,5 ballēm), motivēti izglītoties, aktīvi sabiedriskajā dzīvē un patiesi vēlas iegūt izcilu izglītību. Katras stipendijas apjoms ir Ls 150 mēnesī 10 mēnešus.

Stipendijām aicinām pieteikties 12. klases skolēnus, no 1. līdz 23. III aizpildot online anketu LU Fonda mājas lapā www.fonds.lv, papildu ziņas pa tālr. 67244120.

**Laila Kundziņa–Zvejniece,
Latvijas Universitātes Fonda direktore**

SIA *Dundagas meži* pērk cirsmas un mežus, zāgē cirsmas, izceļ un aizved kokmateriālus, palīdz pārdot kokmateriālus par visaugstākajām cenām. Mob. tālr. 29132242, 26380033, epasts fitoo@apollo.lv

Stelliska stilošana Kolkā

17. II uz tikšanos ar žurnāla *Stella* stilisti Inesi Gibeiko tautas namā pulcējās kundzes, jaunkundzes un pat viens jauneklis.

Sarunu tēma — praktiski dinamiskas apģērbu variācijas ikdienā un svētkos, dažādu tērpu un aksesuāru kombinēšanas iespējas. Kā teica pati māksliniece, šī tikšanās esot pirmā lielākā ar tik plašu auditoriju, jo ikdienā viņa konsultē un veido tērpus individuāliem klientiem. Vakars izvērtās brīvi un radoši, iedziļinoties apģērbu variēšanas iespējās, tēla veidošanā, krāsu salikumā. Interesanti vērot, kā vienkāršs topiņš pārvēršas par svārkmi, taisns auduma gabals — par greznu vakarkleitu... Pašlaik modē ir pilnīga demokrātija — zelts un sudrabs vienkopus, svītraini, pumpaini raksti, ģeometriskas figūras audumā, romantiskais stils kombinācijā ar sportisko, kurpes ar smailiem purngaliem un papēžiem, aplikācijas, spalviņas, kažokādas apkakles, bikšu svārkī, gofrēti audumi, pasteltoņi... Pavasarim tuvojoties, gan nevajadzētu baidīties arī no kā košāka. Pieņemami ir jaukt augstākais 3 krāsu toņus. Mūsu garderobē — tautas nama kolekcijā, kas gadu gadiem papildināta teātra vajadzībām, — stiliste atrada īpašas *pērles*, un tās demonstrējot tiešām pārvērtās par interesantiem, moderniem tērpiem.

Mode — tā ir rotaļa pašam ar sevi, kas dod dzirkstelīti acīs, prieku un harmoniju. Kāpēc gan savu drēbju skapi nepārvērst par rotaļu laukumu? Modes žurnāli domāti idejām un iedvesmai, viss pārējais — pašu rokās.

Inora Sproģe

Galda spēlēs

11. II pilī notika kārtējās galda spēles. Lūk, rezultāti!

Šautriņu mešana. 1. Aiga Ūdre 298, 2. Sandra Kokoreviča 263, 3. Rasa Kokoreviča 243, 4. Aiva Ernštreite 235, 5. Jānis Kenigvalds 196, 6. Gunta Reķe 172, 7. Rūta Ernštreite 92.

Šaušana mērķī. 1. S. Kokoreviča 94, 2. Elvis Bēķis 88, 3. A. Ūdre 88, 4. J. Kenigvalds 80, 5. G. Reķe 73.

Šahs (katrs ar katru spēlēja 2 ātrspēles partijas ar 5 minūšu apdomas laiku un 2 partijas ar 15 minūšu apdomas laiku). 1. Alnis Auziņš 6,5, 2. E. Bēķis 5,5, 3. J. Kenigvalds 0.

Aiga Ūdre

Ilgons Felss (1956)

**«Dundadznieks» Nr. 4 (131)
2012. gada februāris.**

Dundagas novada domes izdevums, iznāk divas reizes mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696, pasūtīšanas indekss pastā **3085**.

Adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 63237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Gunta Abaja, Baiba Dūda, Nauris Freimuts, Mareks Griciks, Lauris Laicāns, Aivars Miška, Aldis Pinkens, Diāna Siliņa, Smaida Šņikvalde.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos snieguši amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējama. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā. **Metiens:** 500 eks. **Internetā:** www.dundaga.lv/avize